

ЩОДО ДОЦІЛЬНОСТІ РОЗРОБКИ МЕТОДИК АНАЛІТИЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ОТРУЕНЬ ПІОГЛІТАЗОНОМ

Т.В. КУЧЕР, С.І. МЕРЗЛІКІН

Національний фармацевтичний університет,
м. Харків, Україна

У світі кількість хворий на цукровий діабет (ЦД) складає близько 180 млн. В Україні зареєстровано близько 1 млн, серед яких 90 % – це хворі на ЦД 2 типу. Основою його фармакотерапії є пероральні протидіабетичні засоби, зокрема похідні бігуаніду, сульфонілсечовини та тіазолідиндіону.

Глітазони (сенситайзери інсуліну: троглітазон, розиглітазон, піоглітазон) – похідні тіазолідиндіону впроваджені в клінічну практику лікування ЦД 2 типу з 1997 року. Це – безрецептурні лікарські препарати довічного призначення, які доступні в аптечній мережі для споживачів та виробляються у багатьох країнах світу. Так, піоглітазон як генеричний засіб виробляється в Австралії, Індії, Канаді, Китаї, Польщі, Росії, Словенії, США, Україні, Хорватії та ін. під різноманітними торговими назвами: Actos, Glustin, Pioglar, Pioz, Pioglaz, Piogen, Novo-Pioglitazone, Pepar, P-Glitz, Pioglit, Pioryl, Глютазон, Pioglar-GF, Pio-G, Pionorm-G, Duetact, Diaberil та ін. в таблетках по 15, 30, 45 мг. Застосовується в моно- та комбінованій терапії з метформіном та глімепіридом.

Велика кількість торгових назв та виробників піоглітазону збільшує його доступність для споживачів, що може спричинити передозування, а неконтрольоване застосування з терапевтичною метою підвищити ризик розвитку побічних реакцій та ускладнень. Основною групою ризику є пацієнти похилого віку з ЦД 2 типу з численними супутніми захворюваннями, особливо серцево-судинної системи.

Метою роботи було обґрунтування розробки методик аналітичної діагностики отруень піоглітазоном через аналіз

інформаційних джерел щодо його побічних дій, випадків та наслідків гострих отруєнь. У вітчизняних джерелах літератури про його побічні ефекти висвітлено недостатньо і стисло, тоді як на веб-сайті FDA – більш детально.

Побічними ефектами застосування піоглітазону з боку травної системи є діарея, метеоризм, панкреатит, холецистит, а з боку кістково-м'язової системи – артралгія, міальгія, остеопороз. Застосування піоглітазону є причиною розладів з боку сечостатевої системи – гематурії, гострої ниркової недостатності, нефропатії, нетримання сечі, а з боку органів зору – нечіткості зору та кон'юнктивіт. Застосуванню піоглітазону з боку серцево-судинної системи притаманні: гіпертензія, серцева недостатність, тромбоз, аритмія, легенева гіпертензія, набряки обличчя, периферійні набряки, інфаркт міокарда. Небезпечними наслідками застосування піоглітазону є: аденома щитовидної залози, злякисні новоутворення легенів, шлунку, сечового міхура, простати.

На веб-сайті FDA та в зарубіжних наукових джерелах висвітлено, що кількість зареєстрованих випадків отруєнь піоглітазоном за 2010-2011 р. під час лікування становить 287. Зокрема, в країнах Європи – 47, Північної Америки – 176, Японії – 61, Південної Америки – 3. Серед зареєстрованих випадків 12 летальних.

Пошук джерел літератури щодо аналітичних методик гострих отруєнь піоглітазоном вказує на відсутність систематичних досліджень у цьому питанні. Обмежена кількість публікацій по дослідженню піоглітазону в субстанції, лікарських форм та біурідинах методами УФ, ВЕТШХ, ВЕРХ, твердофазної екстракції.

Таким чином, проведені дослідження зумовлюють розробку методик аналітичної діагностики отруєнь піоглітазоном.